

**Protokół z posiedzenia Komitetu Sterująco-Monitorującego
Rządowego Programu NOWEFIO w dniu 28 stycznia 2022 r.**

W dniu 28 stycznia 2022 r. w formule online za pośrednictwem MS Teams odbyło się posiedzenie Komitetu Sterująco-Monitorującego Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, którego przedmiotem było:

- posumowanie naboru ofert w ramach edycji 2022 Programu;
- omówienie wyników badania: ewaluacji ex-post Programu FIO 2014-2020.

W posiedzeniu wzięli udział wszyscy członkowie KSM NOWEFIO, tj.:

Przedstawiciele organów administracji publicznej:

1. Piotr Mazurek – przewodniczący Komitetu,
2. Szymon Dziubicki,
3. Mariusz Bulski,
4. Tomasz Moliński,
5. Michał Włodarczyk,
6. Tomasz Miłkowski,
7. Maciej Waliński-Trzewik.

Przedstawiciele organizacji obywatelskich:

8. Natalia Bujak,
9. Wojciech Dec,
10. Alicja Gawinek,
11. Karol Gutsze,
12. Wojciech Jachimowicz,
13. dr Piotr Nowacki,

Przedstawiciele NIW-CRSO:

14. Michał Rulski, Zastępca Dyrektora NIW-CRSO,
15. Przemysław Jaśkiewicz, Zastępca Dyrektora NIW-CRSO,
16. Stefan Kołucki,
17. Łukasz Ofiara,
18. Ewa Dzielnicka,
19. Maria Wojas (protokolantka spotkania).

Przedstawiciele Ośrodka Ewaluacji:

20. Magdalena Szostakowska,
21. Tomasz Schimanek.

Posiedzenie Komitetu Sterującego-Monitorującego rozpoczęło się o godz. 12:05 po zebraniu się wszystkich uczestników. Na wstępie spotkania Pan Piotr Mazurek, Przewodniczący KSM NOWEFIO, powitał zebrane osoby.

Posumowanie naboru ofert w ramach edycji 2022 Programu.

Następnie rozpoczęto omówienie pierwszego punktu posiedzenia KSM: naboru Edycji 2022 konkursu. Podsumowanie naboru przedstawił Pan Stefan Kołucki. Nabór trwał od 6 grudnia 2021 r. do 12 stycznia 2022 r., był dwukrotnie wydłużany. Przeprowadzone zostały 4 webinary dla organizacji zainteresowanych konkursem (jeden webinar w formie wykładowej oraz trzy w postaci Q&A – odpowiedzi na pytania uczestników na żywo). W ramach edycji 2022 złożono 2103 oferty, to jest 117 mniej niż w Edycji 2021. W priorytecie 2: 1680 ofert, w priorytecie 3: 259 ofert, w priorytecie 4: 164 ofert. Ocena formalna trwała do 17 stycznia. Odrzucono ze względów formalnych 21 ofert. 25 stycznia rozpoczęto ocenę merytoryczną ofert.

Po prezentacji wywiązała się dyskusja dotycząca następujących kwestii: alokacji środków na Program oraz wydłużania terminu naboru ofert. Pan Piotr Nowacki wskazał, iż przyczyną niższego zainteresowania konkursem mogą być niewystarczające środki zaplanowane na jego realizację w stosunku do potrzeb sektora. W odpowiedzi Pan Piotr Mazurek zaznaczył, że budżet konkursu NOWEFIO jest po raz pierwszy w historii programu wyższy od budżetu konkursu FIO realizowanego w latach 2014-2020 o 20 mln zł – co jest zasługą Pana prof. Piotra

Glińskiego, Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego. Dodatkowo zwrócił uwagę na radykalne zwiększenie liczby rządowych programów skierowanych do organizacji obywatelskich. Wskazał przykładowo na programy takie jak: Rządowy Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich, Rządowy Program Wsparcia Organizacji Harcerskich i Skautowych, Program Wspierania Uniwersytetów Ludowych. Sumaryczny budżet wszystkich programów znacząco przekracza środki, jakie były dostępne dla organizacji w ubiegłych latach. Pan Michał Rulski potwierdził słowa przedmówcy oraz wskazał, że liczba ofert, które napływają w naborze zależy od wielu czynników. Jednym z istotniejszych jest umiejętność ich pisania – organizacje, które mają niższe kompetencje w sięganiu po środki publiczne, mogą mieć mniejszą chęć do udziału w konkursach. Pan Piotr Mazurek dodał, że mniejsza liczba ofert może wynikać z realizowania przez część organizacji ofert, które otrzymały środki w poprzedniej edycji NOWEFIO.

Pan Karol Gutsze zauważył, że Narodowy Instytut Wolności powinien planować zakończenie naboru z uwzględnieniem świąt i dni wolnych, które są do przewidzenia. Zaznaczył, że część organizacji jest niezadowolona z przesuwania naboru, a działanie to obniża wiarygodność konkursów. W odpowiedzi Pan Piotr Mazurek stwierdził, że w jego opinii przesunięcie terminu na prośbę organizacji jest wskazane i jest wyrazem otwartości urzędu administracji publicznej na potrzeby organizacji obywatelskich. Pan Michał Rulski dodał, że przesunięcie terminu nie wpłynęło negatywnie na organizacje, które złożyły oferty w pierwszym terminie: miały one możliwość wycofania oferty i wprowadzenia do niego poprawek. Pan Michał Rulski wskazał także na przyczyny, które stały za decyzjami o wydłużeniu naboru.

Pan Wojciech Jachimowicz wskazał, że jego zdaniem mniejsza liczba ofert nie jest winą Instytutu, natomiast przesunięcie naboru było ukłonem w stronę organizacji i potrzebnym gestem dla trzeciego sektora. Zaznaczył również, że część grantodawców – np. samorządy – nie wydłuża naborów, przez co organizacje w mniejszym stopniu korzystają z dofinansowań.

Pani Alicja Gawinek wskazała, że wydłużenie czasu jest ułatwieniem dla organizacji. Dodatkowo wskazała, że mniejsza liczba złożonych ofert mogła wynikać z tego, że dużo organizacji już realizuje projekty w edycji 2021.

Pan Wojciech Dec zaznaczył również, że może to wynikać z jednoczesnego naboru do programów NOWEFIO i PROO. Część organizacji nie ma zasobów do przygotowania dwóch ofert jednocześnie, przez co stanęła przed wyborem, w którym z konkursów będzie startować.

Pan Stefan Kołucki wskazał, że Instytut będzie analizował przyczyny składania mniejszej liczby ofert w ramach konkursów, aby najlepiej dostosować nabory do potrzeb organizacji i możliwości operacyjnych Instytutu. Wskazał również, wracając do tematu wysokości alokacji środków w konkursie NOWEFIO Edycja 2022, że środki dostępne dla organizacji stale są zwiększane przez Radę Ministrów. Zaznaczył jednak, że niezależnie od wysokości budżetu NIW potrzeby organizacji obywatelskich w Polsce są tak duże, że nie jest możliwe, żeby były pokrywane jedynie ze środków, którymi dysponuje NIW-CRSO.

Następnie członkowie KSM rozpoczęli dyskusję dotyczącą wzorów ofert dotacyjnych oraz trudności związanych z ich wypełnianiem, a także problemu, jakim jest zlecenie zewnętrznym podmiotom napisania oferty. Pan Piotr Mazurek wskazał, iż należałoby uprościć formularze ofert. Pan Przemysław Jaśkiewicz wskazał, iż w tym zakresie zaplanowane zostało przeprowadzenie badania wśród użytkowników Systemu Obsługi Dotacji, aby lepiej dostosować SOD do potrzeb beneficjentów i organizacji. Pan Stefan Kołucki dodał, że mniejsze organizacje niekiedy mają problem z wypełnieniem ofert. W konsekwencji tego zdarza się, że organizacje decydują się na zlecenie zewnętrznemu podmiotowi (firmie lub osobie) napisania oferty. Dowodzi tego głos ekspertów, którzy zgłaszają, że w ramach naboru pojawiły się oferty jest niemal identyczne do siebie.

Pani Alicja Gawinek zgodziła się, że problem pisania ofert za pieniądze jest istotny. Wskazała jednak na to, że zbytne upraszczanie wzorów może doprowadzić do otrzymania dofinansowania przez organizacje nie mające kompetencji do realizacji projektów z funduszy publicznych. Zaznaczyła również, że w projektach finansowanych z NOWEFIO organizacje wydatkują środki publiczne i muszą brać za to odpowiedzialność. Wskazała również na bardzo dużą rolę ekspertów w identyfikowaniu ofert pisanych przez zewnętrzne podmioty. Podkreśliła również fakt, że formularz oferty w ramach konkursu NOWEFIO w porównaniu do niektórych innych dofinansowań jest prosty i przystępny dla organizacji.

Pan Wojciech Jachimowicz zaproponował, żeby Pan Piotr Mazurek podjął temat opłacania pisania ofert na posiedzeniu Rady NIW. W odpowiedzi Piotr Mazurek oznajmił, że zostanie to dodane do tematyki poruszanej podczas posiedzeń Rady.

Pan Piotr Nowacki wskazał, że zasadnym byłoby zwiększanie corocznie budżetu NOWEFIO o 30%. Z jednej strony zwiększyłoby to liczbę dofinansowanych podmiotów (obecnie poziom ok. kilkunastu proc. wnioskodawców), a z drugiej niwelowało inflację. Zaznaczył, że różnica

punktowa między organizacjami, które otrzymały dofinansowanie i tymi, które nie zakwalifikowały się do realizacji jest bardzo niewielka. W odpowiedzi Pan Piotr Mazurek wskazał, że kwoty przeznaczane przez rząd na programy dla organizacji pozarządowych są najwyższe w historii, ale dalej będą analizowane możliwości zwiększania tych środków. Dodatkowo zaznaczył powtórnie, że NIW realizuje również inne nowe programy (PROO, ROHIS, UL itd.).

Pan Karol Gutsze zaznaczył, że ocena ofert powinna w większym stopniu oceniać sam projekt i jego ideę, a w mniejszym technikę wypełnienia formularza. Pan Michał Rulski wskazał, że organizacje nie muszą opłacać pisania ofert, żeby uzyskać dofinansowanie. Zwrócił również uwagę na to, że w temacie uproszczenia formularzy należy rozmawiać o konkretach – które zapisy czy elementy powinny być uproszczone.

Pan Mariusz Bulski zaznaczył, że trzeba pamiętać o zachowaniu umiaru w upraszczaniu – zbyt ogólna oferta może doprowadzić do obniżenia odpowiedzialności organizacji za realizację projektów finansowanych ze środków publicznych.

Ewaluacja ex-post Programu FIO 2014-2020 - wyniki badania.

Ewaluacja została przedstawiona przez Panią Magdalenę Szostakowską oraz Pana Tomasza Schimanka z Ośrodka Ewaluacji. Badanie ewaluacyjne prowadzone było szeroko i w oparciu o różnorodne metody badawcze ilościowe i jakościowe (uwzględniono beneficjentów, organizacje, ekspertów i pracowników jednostki zarządzającej FIO).

- Struktura logiczna programu oceniona została jako spójna, prosta i na poziomie ogólnym dobra. Zaznaczono, że problemy pojawiają się przy szczegółowej analizie np. wskaźniki osiągnięcia celów oceniono jako nieadekwatne do programu (zabrakło wskaźników jakościowych), zabrakło działań edukacyjnych. Zabrakło części działań i ciągłości zbierania danych (zmiana operatora), co utrudniało ocenę i ewaluację. Rekomendacje zaproponowane przez Ośrodek Ewaluacji to prowadzenie na bieżąco monitoringu wewnętrznego i opracowanie wskaźników oddziaływania (jakościowych).
- Jako najskuteczniej osiągnięty cel zdefiniowano „zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne” w ramach priorytetu 2 i 1 oraz 4, natomiast priorytet 3 był najmniej skuteczny. Sukces w projektach zależał od

zaangażowania uczestników, przychylność społeczności, dobrze przygotowanego projektu, utrudniało – kiepska komunikacja w zespole, zbyt trudne składanie ofert i sprawozdawczości, trudna współpraca z samorządami. Zalecenia do priorytetu 1 – realizacja wieloletnich umów z operatorami, prowadzenie działań do samorządów w celu ułatwienia współpracy z NGO.

- Problemy zdefiniowane przez NGO: brak funduszy, niewielki udział w życiu publicznym, braki kadrowe i braki wiedzy, słabej współpracy z samorządami. Rekomendacja: uproszczenie programu, zwiększenie kadry w NIW, zwiększenie przejrzystości naboru i oceny ofert (kontrowersyjne jest ocenianie pomysłu oddzielnie od oferty), NIW powinien bardziej dbać o liderów lokalnych, warto powiązać otwartość na nowe organizacje wraz z analizą miejsc, gdzie jest niska aktywność obywatelska.
- Wpływ programu na NGO: znaczący wpływ na operatorów, partnerstwa były relatywnie trwałe, mniejszy wpływ na organizację do wewnątrz.
- Wpływ na beneficjentów: zwiększenie wiedzy i kompetencji, aktywności, nawiązanie współpracy, w mniejszym stopniu zwiększenie świadomości w zakresie ekonomii społecznej.
- Wpływ na otoczenie organizacji: zwiększenie widoczności samej organizacji, zaufania, współpracy między NGO, ale w małym stopniu nadzoru nad instytucjami publicznymi. Rekomendacje: szukanie mechanizmów do wspierania partnerstw i współprac.
- Mocne strony FIO: duże zainteresowanie programem, odpowiada na potrzeby małych organizacji i grup nieformalnych, dobrzy operatorzy regionalni.
- Słabe strony: brak współpracy z samorządami, zwiększenie przejrzystości oceny (w ocenie beneficjentów ocena jest uznaniowa).
- Szanse: zwiększenie finansowania, długofalowość projektów, szukanie dobrych praktyk również w rozwiązaniach legislacyjnych, zwiększanie działań online, wsparcie crowdfundingu, szersza współpraca i wymiana doświadczeń z operatorami regionalnymi.
- Zagrożenia: spadający prestiż przez niejasne kryteria oceny, pandemia, wycofanie się samorządów.

Po prezentacji rozpoczęła się dyskusja nt. wyników ewaluacji.

Pan Piotr Mazurek zadał pytanie, czy ewaluatorzy porównywali działania instytucji zarządzających konkursem FIO: Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz NIW-CRSO. Ośrodek Ewaluacji przekazał, że nie było to porównywane.

Pan Wojciech Jachimowicz zapytał skąd brane były dane o grupach nieformalnych? Wyjaśniono, iż przeprowadzona została ankieta elektroniczna zrealizowana przez operatorów oraz samych realizatorów projektów (wywiady telefoniczne i wywiady grupowe).

Członkowie Komitetu nie mieli więcej pytań nt. wyników badania – tym samym wypełniony został ostatni punkt agendy posiedzenia, które zakończyło się o godzinie 14:05.

Przewodniczący

Komitetu Sterująco-Monitorującego

Rządowy Program NOWEFIO

/-/

Piotr Mazurek